

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Trecut în registrul special dela Tribunalul
Cluj, Secția III, sub Nr. 111-1938.

„Privegheați, fiți statornici în credință, fiți bărbați, întăriți-vă.

Toate ale voastre întru dragoste să se petreacă“.

1 Cor. 16, 13-14.

RĂZBOIUL...

În luna Septembrie 1939, omenirea a intrat din nou în hora morții. Ferocitatea omenescă deslănțuie cruzimea și deschide pârție celor mai josnice turpitudini de ordin moral. Și de data aceasta, ca și întotdeauna de câte ori au apărut războaie, prevalează, în viața omenirii, instinctele primare ale vieții animalice. În fața puhoiului impetuos de cruzime și sălbătăcie, conștiința demnității și autonomiei spirituale omenesti a amuțit. Cu atât mai puțin poate fi vorbă de o finalitate spirituală, care să comande și să asigure ancorarea vieții pe un tărâm transcendent. Înfașurarea actuală a masacrului european se pare mai stranie și mai sumbră tocmai din motivul că se petrece într'un veac de lumină, într'un secol de cultură stilată și de civilizație impunătoare.

Dacă am încerca să deslușim, din multiplicitatea și complexitatea de fapte, rațiunea măcelului omenesc de azi, am constata că, pe lângă necesități vitale inexorabile, la originea lui rezidă un egoism condamnat, național-șovin, rasist sau imperialist. Ori care ar fi forma lui, rațiunea, care prezidează și militează pentru susținerea acestui egoism, este trufașă, condusă de aroganță, lipsită de sentimentul echității și solidarității omenesti. Când pomenim de acest sentiment al solidarității omenesti, ne gândim la elementul unificator, care este iubirea cu toate corelatele ei. Acesta este inexistent, fiindcă altfel nu și-ar găsi justificare viforul năpraznic de exterminare a popoarelor.

În atmosfera deconcertantă a actualității, persoana omenescă considerată „categorie axiologică“ — este aservită unor scopuri mult inferioare acelorora pentru cari a fost hărăzită. În loc ca ea să-și contureze și să-și desăvârșească profilul moral, contribuind totodată la promovarea și potențarea vi-

etii spirituale a colectivității în care se încadrează prin naștere sau aderență, e silită să servească veleitățile demonice ale nebuniei omenesti.

Creștinismul este o doctrină personalistă, adică atribuie omului o valoare; persoana omenescă, prin originea, alcătuirea și destinul ei, se distanțează considerabil de celelalte ființe. Pornind dela această valorificare a persoanei omenesti, e firesc ca doctrina creștină să apostrofeze, în cuvinte tari, pe toți aceia, cari încearcă, nu numai să desfigureze persoana omenescă, ci chiar s'o desființeze prin omor premeditat, pentru rațiuni discutabile de ideologie, de revanșă sau de acaparări teritoriale. Acestora se adresează psalmistul, când zice: „Ingrozește fiara stușișurilor, mulțimile popoarelor cari se înfurie ca o turmă de tauri și de viței împotriva celor lămuriiți ca argintul, risipește neamurile cari voiesc războaie.“ (Ps. 67, 31.)

Creștinismul — prin Biserica — a propovăduit totdeauna pacea, tocmai pentruca persoana omenescă să aibă posibilitatea a se ridica pe cele mai înalte culmi de virtute morală. Nu i-a cerut, însă, niciodată omului să capituleze în fața agresorului, ci l-a îndrumat să încerce a-l face inofensiv și numai epuizând toate mijloacele e îndrituit să recurgă la extrema impusă de instinctul conservării individuale sau de sentimentul iubirii proprii. Spiritul doctrinei creștine — în acest punct — se extinde și la colectivitățile naționale, cari au un drept legitim la existență și la slavă spirituală, în virtutea tradiției istorice, a identității de simțire și a aspirațiilor de conturare grandioasă a viitorului.

„Popoarele, spune dl prof. I. Mateiu, sunt creațiuni ale lui Dumnezeu, și ele au de îndeplinit, fiecare în parte, un rost determinat în lume. A încerca să le suprimi fără scrupule înseamnă a te pune în conflict

iremediabil cu ordinea naturală, stabilită după un plan divin necontestat.“ (Tribuna, 23/II a. c.)

Avem chiar și temeuri scripturistice și tradiționale cari întăresc această credință a noastră. Astfel se spune la Sf. ev. Luca 14, 31-32: „Care împărat, mergând să se măsoare la războiu cu alt împărat, nu va sta întâi să se sfătuiască, de va putea cu zece mii de ostași să întâmpine pe cel ce vine asupra lui cu douăzeci de mii? Iar de nu, încă fiind acela departe, trimițând solie, se roagă de pace.“ *Iisus Hristos* vindecă sluga unui centurion, fără a-i cere acestuia să-și părăsească slujba de militar (Mt. 8, 5-13), însuși s'a apărut atunci când ~~Iudeii voiau să-lucidă cu pietre~~, (Luca 4, 28-30) lucru pe care l-au făcut și apostolii ori de câte ori urgia iudaică și păgână s'a îndreptat în contra lor. (Fapte 22, 25.)

Legitimitatea războiului, ca mijloc de apărare, n'a paralizat nici un moment acțiunea Bisericii pentru pogorirea păcii pe pământ. Totuși roadele acestei acțiuni nu s'au copt încă. Creștinul luminat se poate întreba: De ce? Răspunsuri se pot da nenumărate. Biserica u'a încetat o clipă să lucreze pentru pacificarea spiritelor și potolirea patimilor, precum și pentru întronarea dreptății între oameni. Dacă nu și-a putut ajunge scopul încă, aceasta se datorește unei antinomii dintre conștiința naturală psihologică și *conștiința morală*. Cea dintâi nu

poate nici naște, nici realiza altruismul, pe când cea de a doua tocmai această menire o are. Cei cari ascultă exclusiv de postulatele celei dintâi, sunt stăpâniți de egoism și se comportă ca atare în raportul lor cu semenii. Este ceea ce spune Sf. Ap. Pavel în ep. către Romani 7, 23: „Văd altă lege în mădularele mele, luptându-se împotriva legii minții mele și dându-mă rob păcatului, care lege este în mădularele mele“.

Când se va ajunge ca primatul — în domeniul vieții sufletești — să-l dețină conștiința morală, care e în corelație organică cu existența unei sancțiuni din afară de noi, vom putea nădăjdui într'o transformare a omului și într'o înfrângere a egoismului, din care pleacă atrocitățile războiului. Temeiul și chezașia păcii rezidă în această reformă spirituală a omenirii.

Războiul actual e o zguduire puternică a vieții noastre sufletești. Ororile n'au dispărut. Aceeași sete de răzbunare și exterminare stăpânește pe beligeranți. Consecințele, ca întotdeauna, vor fi dezastruoase, prăpădul material și moral fiind inevitabil. Cine dintre bunii creștini de pe fața pământului nu se roagă lui Dumnezeu ca cei cari au provocat încăerarea să se cutremure și ei de proporțiile uluitoare pe cari le ia, trimițând ramura de maslin adversarilor, în vederea unei păci reconfortante și prielnice progresului omenesc?

Pr. Prof. Ion Bunea

Conferința P. S. S. Episcopului Nicolae Colan.

„Conștiința religioasă și pasiunea muncii profesionale“

În sala Colegiului Academic din Cluj, în fața studenților universitari și a unui public select, a avut loc în ziua de 28 Februarie a. c., la ora 6 d. m., conferința cu titlul de mai sus, al cărei rezumat îl dăm în cele ce urmează:

Înaltul Ierarh — primit la apariție în sală cu vii aplauze — înainte de a intra în tratarea propriu zisă a subiectului, face unele considerații preliminare spunând între altele, că vestitor al Împărăției lui Dumnezeu

aici pe pământ, poate fi nu numai preotul, care în această privință are o chemare specială, ci propovăduitor al ei, bineînțeles că într'un sens mai larg, este și orice om, care cu grijă își păstrează în el nestinsă, ceea ce în deobște numim licărirea divină a sufletului nostru.

Așa, un țaran care și începe lucrul său cu semnul sfintei cruci și cu invocarea cea atât de creștinească: „Doamne ajută“; gospodina ce-și împodobește căminul ei vizitat de

prietene și cunoscuți cu icoane sfinte; surugiul de azi sau de altă dată ori șofeurul vremii noastre, care în văzul mușterilor lor poartă cu ei, așa numitele amulete, ce exprimă credința lor religioasă, via și intima lor dorință ca pe drumurile indeletnicirii lor profesionale să fie — pe lângă toată grija lor — ocrotiți și de pro-nia cerească...

Ci profesorilor, atributul de vestitori ai Impărăției Cerurilor le revine într'un sens cu mult mai adecvat, ca unora ce prin menirea și pregătirea lor profesională sunt chemați să trezească și zidească în suflete, din generație în generație, acea *ordine morală* care asigură din veac în veac izbăvirea unui neam. Și geniul omenesc, s'a dovedit într'atâtea cazuri, că îi neputincios în a descoperi o ordine morală, socială, mai desăvârșită decât cea pe care ne-a lăsat-o drept moștenire — Evanghelia Sa — Fiul lui Dumnezeu și Mântuitorul nostru Isus Hristos. Deci iată de unde acel imperativ pentru orice bună educație: să sfârșească cu formarea unui caracter religios-moral, cu organizarea unei personalități a cărei sinteză și chintesență are să fie o „*Conștiință omenească luminată de Raza de Sus*“.

Deaceia „osebit de bun lucru a făcut direcția Școlii Normale Sup. din Cluj, orânduind în cadrul ultimei serii de conferințe și două subiecte de natură religioasă. Asta, fiindcă nimic nu e în stare să zidească sufletul și să lumineze conștiința misiunii viitorilor profesori, ca credința în Dumnezeu și în porunca Evangheliei Mântuitorului nostru Isus Hristos“.

Și mai văd în acest gest, spune înaltul Ierarh, nu numai o faptă plină de bună cucernicie, pe care conducătorii acestei înalte instituții o aduc spre a cinsti Biserica neamului nostru, ci frumosul gest mai indică și un corectiv bine venit al lacunei programului de învățământ, care la această înaltă școală n'are și o catedră pentru învățământul religios, respective pentru pregătirea profesorilor de religie.

Trecând apoi la partea introductivă a subiectului, distinsul conferențiar arată, că e cu totul greșită părerea celor ce afirmă existența unui conflict de fond între știință și credință. În special între religiunea creștină și știința care-i cu adevărat știință, nu poate exista acest pretins conflict, nici în ceea ce privește cercetarea Adevărului și nici în ceea ce am putea numi aprecierea și valorificarea vieții noastre trupești și pământești. Căci viața noastră de aci, de pe pământ, cu toate bunurile și cu întreg confortul ei, e afirmată și de creștinism, fie sub aspectul ei individual, fie ca fenomen colectiv sau social. Nu numai știința, dar și credința creștină are drept scop, măcar parțial, promovarea vieții omului.

Religiunea creștină, în opoziție cu atâtea secte sau religii — de pildă cea budistă — nu neagă viața tru-

pului nostru și nu desconsideră viața pământească, ori cât de vremelnică ar fi ea. Dacă n'ar fi așa, atunci numărările vindecări făcute de Mântuitorul ar fi tot atâtea nonsensuri, cum de neînțeles ar fi și acele îndemnuri din Sfânta Evanghelie și scrierile Sf. Apostoli, cari privesc îngrijirea trupului, precum inexplicabile dacă nu deadreptul ridicole ar fi și textele din Sf. Scriptură, cari ne poruncesc atât de categoric — sub amenințarea necruțătoarelor pedepse vecinice — faptele milei trupești față de aproapele nostru.

Ci, dacă totuși „Eclesiastul“ ne vorbește cu atâtea amărăciune și pesimism despre tot ceea ce se întâmplă și vedem sub soare, declarându-le peste tot ca „deșertăciunea deșertăciunilor“ și dacă aflăm până și în Noul Testament expresii, ca „răutatea lumii“, „suspina în acest trup“, „fericiți veți fi când vă vor prigoni“ sau îndemnul atât de aspru adresat celui ce simțește în el vocea sfântă de a urma întru toate pe urmele lui Hristos: să se lapede de el însuși, să-și ieie crucea sa; ba ceea ce-i și mai mult: adevăratului ucenic i se cere ca să rupă toate legăturile sale pământești cu părinții și frații săi, urându-și nu numai tot trecutul ci până și viața și sufletul său — atunci toate aceste trebuesc înțelese într'o anume perspectivă care ierarhizează și valorifică diferit pluralitatea planurilor vieții noastre.

Când Biserica condamnă sinuciderea, ca pe un păcat greu, de moarte, afirmă că viața trupului nostru este și ea un *dar* de Sus, pe care n'avem dreptul s'o curmăm mai înainte de ce ar fi aceasta hotărâtă de însuși autorul ei, carele este însuși Dumnezeu. Dar aceeași învățătură așează, tot din porunca divină, și mai presus de viața materială, corporală, o viață nepieritoare a sufletului încărcată cu rodul faptelor bune și cu comorile cele nepieritoare ale slujirii adevărului, binelui și frumosului. Iar mai presus de tot și toate — ca spre un bun incomparabil în frumuseță, slavă și fericire — ochii minții și ai credinței noastre Mântuitorul ni-i fixează spre idealul suprem al sufletului nostru, spre viața de veci.

Și oare, într'adevăr, ce poate însemna ca valoare viața trupească și pământească a ucenicului — cu toate treburile și legăturile ei — când, lepădându-se de ea, ajunge la privilegiul de a-și însuși duhul lui Hristos, printr'o a doua naștere, prin naștere „de sus?“ Ori, raportată la splendorile și bunurile hărăzite aleșilor lui Dumnezeu în viața de veci, viața noastră trupească și pământească nu ne apare — și pe drept cuvânt — ca „visul unei umbre și umbra unui vis“, ca o „deșertăciune a deșertăciunilor?“ Ci totuși calitatea și vrednicia vieții noastre, încă aici pe pământ o dovedim.

Și putem îndrăzni afirmând, că în această perspectivă cristică au judecat și au așezat lucrurile și personalitățile cele mai proeminente ale științei. Toate gloriile ei. Un Copernic, Newton,

Kepler, Volta, Ampère, Lavoisier, Pasteur, Marconi, Edison, iar dintre români Babeș, Țițeica, Marinescu și alții, prin strădaniile cărora a sporit așa de mult patrimoniul cultural al omenirii ca și întreg confortul vieții — civilizația noastră de azi. Ei, pe lângă adevărurile de știință, cărora cu nobilă pasiune și devotament deplin și-au închinat viața, au afirmat plini de convingere credința lor în Dumnezeu, în nemurire, în viața viitoare ca și credința în izbăvirea care s'a arătat lumii prin Isus Mântuitorul.

De altfel nici vechiul adagiul: „Tres fisici, duo ate“ nu-și află verificarea. E concludent în privința acesteia rezultatul la care a ajuns un vestit statistician german Dennert, care prin cercetări minuțioase a stabilit că dintre 300 de celebrități ale științei 242 au fost religioși, 38 fără categorie precisă, 15 indiferenți și numai 5 la număr (2%) au fost ateii declarați.

Ceea ce în istorie s'a înregistrat totuși drept conflict între aceste două activități atât de nobile ale sufletului omenesc — știință și credință — nu poate fi socotit decât drept „escrescențe“, cauzate când de ingerințele reprezentanților bisericii într'un domeniu ce nu le aparținea exclusiv (cazul lui Galilei), când de prea marea încredere pe care au avut-o, nu odată, oamenii de știință în însăși puterea indeletnicirii lor.

Cei din urmă în special, plini de uimire în fața minunatelor lor descoperiri, au putut crede sincer și la un moment dat (sec. XVII—XVIII), că Adevărul nu poate fi altundeva decât în știința pe care ei cu multă demnitate o reprezentau.

Astăzi însă, în fața pericolului care pândește viața omenirii întregi, când omul e gata-gata să deslănțuiască urgiile iadului tocmai prin mijloacele pe cari nobila știință i le pune la îndemână, se constată până la evidență deplină că știința singură nu ne poate mântui, ci numai așa, dacă împrumută și ea idealurile de viață pentru care militează din credință și conștiința noastră religioasă.

Rămâne deci bine stabilit, că religia noastră creștină prețuește just viața noastră pământească, o afirmă, și cere pentru împlinirea ei, pentru desăvârșirea ei în toate dimensiunile ei utile, binecuvântările ca și harul și toate îndurările Celui de Sus.

Iar în partea finală a conferinței, luminatul Ierarh a sesizat natura socială a omului, felurimea firească a indeletnicirilor omenești în societate ca și funcțiunea morală și întreg rostul divin al conștiinței religioase pentru bună sporirea patrimoniului material și spiritual al societății omenești. În concluzie P. S. Sa a spus următoarele:

Viața atât de complexă, ca și osebitele inclinări și chemări ale oamenilor, au zămislit multiplicitatea indeletnicirilor omenești. Unele din aceste indeletniciri promovează viața trupească, înlăturând tot mai mult greutatea ei și sporindu-i confortul; altele stau în slujba buneii îndrumări

a sufletului, care încă însetoșează după pace, după mângâiere, după fericire.

Viața sufletului și viața trupului deopotrivă își au o anumită autonomie. Dar această autonomie nu însemnează independență absolută. Dimpotrivă: sănătatea sau boala trupului se răsrânge, măcar în parte, și asupra sufletului; după cum puterea sufletească este un factor osebit de important în diriguirea sănătății noastre trupești. Asta o știu medicii mai bine decât oricine.

Consecința firească a acestui adevăr este, că virtuțile sufletului promovează și buna sporire a muncii profesionale, pe orice tărâm s'ar desfășura aceasta. Evident, cea mai puternică și cea mai rodnică dintre aceste virtuți este credința în Dumnezeu, ziditorul, ocârmuitorul și judecătorul a toate.

Cine-și face datoria profesională numai de rușinea oamenilor, de frica legii, din dorul de-a se îmbogăți sau de dragul... recunoștinții urmașilor — nu și-o face întreagă. Fiindcă poți scăpa și de rușinea oamenilor și de pedeapsa legii; renumele și bogăția o poți câștiga adeseori și pe căi piezișe; cât despre recunoștința generațiilor viitoare, ea este foarte dubioasă și foarte efemeră.

Adevărata obârșie a pasiunii și a eroismului profesional al omului este credința în dreapta judecată și răsplătă a Părintelui din cer și conștiința frăției noastre, a tuturor, întru Hristos. Dovada acestui adevăr o găsim, între altele, în faptul, că majoritatea covârșitoare a marilor eroi ai diferitelor indeletniciri — inclusiv cele științifice — o alcătuiesc oamenii evlavioși, tari în credință. Pilduitoarea viață a acestora trebuie să fie un îndreptar și pentru tineretul nostru de astăzi.

Conferința P. S. Sale care a fost de o înaltă ținută intelectuală, a avut un viu răsunet în sufletul auditorului select.

PAVEL DAB

UN PREOT RĂTĂCIT

Gazeta stranei stângi de pe Târnave a găsit iarăș ocazia de a bate în struna unirii cu Roma. Ea reproduce de astădată după ziarul „Curentul“ din București, firește cu mare grandiu, articolul unui preot ortodox, pe nume V. Popa-Nicoară din Slobozia (Botoșani), care, se vede, în lipsă de ocupațiuni pastorale, s'a pomenit aruncând la gazetă vorba grea: *Trebuie să ne unim cu frații dela Roma*.

Nu suntem la cel dintâi caz de asemenea citațiuni, plăcute foarte monsegniorilor imberbi (la propriu) dela monitorul din Blaj. Ei le caută avizi cu microscopul prin toate publicațiile și ungherele ortodoxe sau zise ortodoxe, ca apoi să le etaleze fără discernământ, dar cu atât mai insistentă satisfacție, în coloanele lor anemice. Căci ce poate conta într'o problemă gravă, insolubilă de peste 1000 de ani, îngăimarea unui anonim preot de sat, lipsit și de pre-

gătirea și de autoritatea necesară? El nici nu știe să aducă un argument valabil, oricât de mititel, ci se mulțumește cu „glasul inimii“, care-i șoptește foarte tragic: fără unire, existența ortodocșilor ca și a catolicilor e absurdă. Exclamația aceasta simplistă a stârnit o formidabilă impresie în redacția blăjană, îndemnând-o să-și puie în funcțiune vechile megafone unioniste. Noi le cunoaștem cât sunt de răgușite și impotente, de aceea le înregistrăm cu o indulgență zimbitoare.

Fiindcă ne-am dat seama totdeauna de proporțiile imense ale acestei probleme, n'am înțeles s'o punem nici odată pe plan *universal*, ci ne-am limitat la examinarea ei în cadrul mai redus al vieții noastre *naționale*, unde posibilitățile de realizare sunt fără îndoială mai certe. Întâi trebuie să restabilim unitatea religioasă a *neamului*, și abia după aceasta să ne gândim la unirea lui în credință cu alte națiuni, în spiritul voit de Mântuitorul.

Un mileniu de despărțire între Răsăritul și Apusul creștin a creat prin dogme și tradiții obstacole infinite mai grele, decât desbinarea religioasă dela 1700, care a rămas numai la suprafață. Poporul românesc este și astăzi ortodox în credință, iar catolici sunt numai clericii Blajului cu monsegnorii lui.

Astfel refacerea vechei noastre unități religioase ar fi foarte ușoară, pentru că o vreau cu ardore credincioșii gr.-catolici, cum au dovedit-o prin pancartele așa de elocvente dela marile întruniri publice din ultima vreme.

Aceasta-i *unirea* care ne trebuie, fiindcă trăiește puternic în realitățile sufletești ale națiunii întregi.

Prin urmare, când bietul preot din Slobozia articulează lozinci culese din tabără străină, el nu este decât un rătăcit, care se pune în conflict cu Biserica lui și cu neamul din care face parte. Asemenea devieri de conștiință, cari degradează, fiindcă sunt condamnabile, nici nu pot fi tolerate, ele constituind o piatră de scandală și o ofensă adusă altarului ortodox unde slujește.

Oprobiul nostru față de astfel de gesturi nesocotite nu este suficient. Se impune intervenția autorității bisericești, care să ia măsurile de rigoare împotriva delicventului.

Noi suntem convinși, că I. P. S. Mitropolit Irineu al Moldovei, cunoscut ca unul din cei mai savanți apologeți ai *ortodoxiei*, pârghia existenței și mândriei noastre de-a lungul veacurilor, nu va întârzia să aplice sancțiunile cuvenite clericului năimit dela Slobozia.

După șase luni de război.

— Cuvântul Marei Britanii. —

Sir John Simon, ministrul de finanțe al Angliei, a rostit o cuvântare la radio, vorbind despre „Cele dintâi șase luni de război“.

El a spus:

Primele șase luni de război au trecut fără ca să se fi desfășurat mari operații militare. Acest răstimp a fost totuși de mare folos pentru Anglia. El ne-a dat putința să îmbunătățim pe o scară întinsă pregătirea și echiparea noastră.

Disponem astăzi de unitatea de comandament, de unitatea de politică, de unitatea financiară și de unitatea furniturilor.

Aceste șase luni a dat neutrilor din lumea întreagă prilejul să-și manifeste simpatia pentru cauza noastră. Ele au lăsat Germania fără un singur prieten, sau cu unul singur, dacă Rusia îi este prietenă.

Brutalitatea cu care național-socialiștii tratează pe polonezi, sălbătică cu care scufundă vapoarele neutre și trag cu mitralierele asupra pescarilor și vaselor-far, nu lasă să subziste nici o îndoială încotro se îndreaptă simpatiile opiniei publice.

Amintesc că, în vreme ce Germania tratează astel pe neutri, nici un singur vapor neutru și nici un marinar neutru nu a avut de suferit de pe urma acțiunii noastre și a aliaților noștri.

Pot să fie unii neutri cari se tem de Germania. Dar există vreunul care să dorească victoria Reichului?

Cauzele pentru care Marea Britanie a pus mâna pe arme acum șase luni, oricât de puternice ar fi fost atunci, sunt și mai puternice azi când am auzit din gura conducătorilor germani înșiși că urmăresc să întindă dominația lor asupra lumii.

Când mi se cere să fac o deosebire între conducătorii germani și poporul german, răspund: Ași fi gata să fac o asemenea deosebire atunci când poporul german el însuși ar demonstra împede că o asemenea deosebire există. Nu pot însă să scutesc pe cetățeanul german de răspunderea pentru agresiunea Germaniei, căci dacă el nu s'ar fi împăcat cu politica conducătorilor politici, agresiunea nu s'ar fi putut produce.

Pentru aceleași motive sfătuesc să nu se pună temeiul pe informațiile relative la apropiate desacorduri sau apropiate catastrofe lăuntrice în Germania. Dacă asemenea profetii s'ar întâmpla, cu atât mai bine, dar singura cale cuminte pe care Anglia trebuie să o urmeze este de a fi hotărâtă și pregătită a face față cu forțe unite hitlerismului, atât timp cât va fi necesar, și a nu pierde din ve-

dere că singura putință pentru noi de a ajunge la sfârșitul războiului este de a asigura sfârșitul hitlerismului.

Buletinul războiului

Pe frontul de vest ciocniri de avantposturi și trageri de artilerie. În aer activitate intensă de ambele părți. În curs de 5 zile aviația engleză a executat 4 raiduri mari de noapte asupra Germaniei, făcând recunoașteri în deosebi asupra bazelor militare din porturi și a insulei Helgoland. O escadrilă a sburat asupra Berlinului aruncând milioane de muniții. Bateriile germane antiaeriene au deschis focul, fără nici un rezultat. Avioane germane au atacat pe coasta Angliei convoiuri de vase. Se vorbește de o luptă navală în largul

coastelor braziliene între unități engleze și germane. Pregătirile pentru ofensiva cea mare pe frontul de Vest continuă febril de ambele părți. Germania a concentrat trupe și la frontiera elveției. Aliații veghiază și sunt gata să înfrunte avalanșa ce se anunță pe ziua de 15 Martie.

Pe frontul de nord, finlandezii s'au retras în linia a treia de rezistență din istmul Careliei. Orașul Viipuri unde s'au dat lupte corp la corp, este o ruină. În schimb la nord de lacul Ladoga finlandezii au repurtat o nouă biruință, zdrobind complet divizia 34 sovietică. Rușii au lăsat pe teren 2000 de morți, 100 tankuri, 12 autoblindate, 6 tunuri, 200 camioane, 28 automobile și alt material de război. Se vorbește de o mediație a cancelarului Hitler pentru a se încheia pace între finlandezi și Soviete.

INFORMAȚIUNI

Știre redacțională. *Primim din mai multe părți scrisori alarmante despre propaganda nesăbuită ce se face pe ascuns în vederea unei oarecari „uniuni“ cu un Scaun străin. Condamnând cu toată indignarea asemenea manopere iezuite, ținem să se știe că ele nu se sprijină decât pe basme perfide, ce nu pot fi tolerate. Preoții noștri trebuie să sesizeze Parchetul față de acești agenți criminali, cari tulburând liniștea religioasă a poporului românesc în aceste vremuri grele, se fac pasibili de sancțiunile codului penal.*

Parastas pentru Patriarhul Miron. Implinindu-se în ziua de 2 Martie c. un an dela săvârșirea din viață a Patriarhului Miron Cristea, s'a oficiat un parastas în Catedrala din București de către I. P. S. Patriarh Nicodim, P. S. Episcop al Romanului și P. S. Arhiepiscop vicar Emilian Antal. Erau de față membrii guvernului în frunte cu dl Gh. Tătărescu, președintele consiliului și mitropolii țării. Tot în aceeași zi s'au făcut slujbe de pomenire în toate bisericile din țară.

S'a ratificat acordul dela Vatican. „Monitorul Oficial“ publică decretul-lege pentru ratificarea acordului privitor la interpretarea art. IX din Concordatul dela 10 Mai 1927, între Sf. Scaun și guvernul Român, precum și anexa sa cuprinzând Statutele Consiliului Diecezei Catolice de rit latin de Alba-Iulia, semnate la Vatican la 30 Mai 1932:

Art. unic. — Guvernul este autorizat a ratifica și a face să se execute dela data semnării „Acordul privitor la interpretarea art. IX din Concordatul dela 10 Mai 1927 între Sf. Scaun și guvernul Român“, precum și anexa sa cuprinzând „Statutele Consiliului Diecezei Catolice de rit latin de Alba-Iulia“, semnate la Vatican la 30 Mai 1932. Dat în București la 1 Martie 1940.

În urma acestui act procesele pendinte în fața instanțelor judecătorești, chemate a apăra patrimoniul Statului deținut de Statusul catolic maghiar din Transilvania — se vor stinge, iar sentințele aduse în folosul Țării, rămân fără valoare.

„Garda lui Pilat din Pont“. Celebrul Regiment scoțian „Royal Scots“ care are un trecut de trei secole și a luat parte la 230 bătălii, poartă porecla „garda lui Pilat din Pont“. La ea s'a ajuns în urma unei discuții a soldaților acestui regiment cu aceia ai unui regiment francez, cari pretindeau că ei au vechime mai mare, afirmând că au făcut de strajă la răstignirea lui Hristos. Scoțienii însă le-au replicat: dacă am fi stat noi de gardă cu siguranță că n'am fi adormit în post; dealtfel nici nu puteam fi acolo, căci în noaptea aceea eram de pază în palatul lui Pilat din Pont. De aici le vine porecla, care a rămas până azi.

Șaguna și Universitatea din Cluj. În 1872 guvernul maghiar înființă Universitatea din Cluj, cu scopul evident de a fi pusă în serviciul ideii de stat național unitar. Șaguna luând cunoștință de acest act, scrie cavalerului Ioan Pușcariu, cu data de 6 Iunie 1872, următoarele rânduri: „Am cetit pasteta lui Pauler despre înființarea Universității clujene și despre studiile ce se vor preda acolo, și adevăratele drepturi canonice ale tuturor confesiunilor din Ardeal, numai cel a bisericii noastre nu se va preda! Mă întrebă străinii ce voi face eu în privința aceasta? Răspunsul meu este că nu voi face nimic“. (Cf. scrierea comemorativă: Mitropolitul Andrei Șaguna. Sibiu 1909, pag. 539.)

Dacă Șaguna n'a întreprins nici un pas în chestiunea aceasta, faptul se explică prin noul curent șovinist al regimului din Budapesta, iar de alta parte prin boala tot mai grea a marelui Ierarh, și a desgustului de luptă după atâtea lovituri primite din partea fruntașilor națiunii.

ROMĂNI,

Subscriind bonuri pentru înzestrarea armatei, îndeplinim o sfântă datorie către țară, asigurăm liniștea, munca și avutul nostru și facem totodată un bun plasament al banilor noștri.

Transilvania și nu Ardeal. În urma documentatului articol al dlui prof. I. Lupaș, publicat și în paginile gazetei noastre, dl Petre Andrei, ministrul educației naționale s'a simțit îndemnat să adreseze școlilor de toate gradele, următoarea circulară cu Nr. 25.791:

„În graiul de toate zilele, în publicații de tot soiul, ba chiar și în manualele de școală întâlnim adeseori numirea de *Transilvania* și de *Ardeal* pentru aceeași parte a teritoriului nostru național.

Deoarece nu este bine ca pentru una și aceeași noțiune să se întrebuințeze două numiri deosebite, vă rugăm să puneți în vedere tuturor organelor de sub conducerea Dv., că pe viitor să se folosească atât în manuale cât și în lecții și în acte oficiale *numai numirea de Transilvania*, care singură corespunde realităților istorice“.

Ne bucurăm de această măsură, și sperăm că ea va fi urmată întocmai atât de către membrii corpului didactic, cât și de autorii de manuale.

Columna lui Traian în România. Aflăm dintr'un articol al dlui prof. univ. P. Panaitescu, directorul școlii române din Roma, că Domnia sa a primit autorizarea M. S. Regelui Carol II-lea precum și mijloacele necesare pentru executarea unei copii artistice a columnei lui Traian din Roma. Din cele 125 de basorelieuri sau făcut până acum 90, așa încât în curând lucrarea va fi terminată. Va fi reprodusă și baza coloanei. Până acum nu există decât două reproduceri, una în ghips a Impăratului Napoleon III, și alta în ciment armat pentru Vatican, comandată de Papa Pius XI. Reproducerea românească să face în plăci de aramă. Copia executată în dimensiuni naturale vor fi așezate în București, constituind una din mândriile istorice ale țării și un strălucit mijloc de educație a tineretului în cultul traco-romanității noastre.

Un ziar german despre fortificațiile României. „Berliner Borsenzeitung“ publică un articol amănunțit asupra fortificațiilor de Vest ale României, fortificații cari în parte sunt gata construite, iar restul aproape terminate. Descrierea acestor fortificații este făcută într'un mod pozitiv, tot așa cum cititorul german a fost informat despre fortificațiile liniei Siegfried. Dar nu acest fapt a atras atențiunea cercurilor observatoare neutre din Berlin, ci faptul că se vorbește de măsurile de siguranță — luate de România față de Ungaria. Acest lucru este considerat ca o nouă dovadă pentru dezvoltare fa-

vorabilă pe care au luat-o în ultimii ani legăturile româno-germane. Se știe că prietenia tradițională dintre Germania și Ungaria fusese pusă acum de politica externă germană în fruntea comentariilor, când se vorbea de statele din Sud-Estul Europei. „Linia Carol“ este considerată ca un obstacol aproape de netrecut în cazul unei agresiuni din partea Ungariei, deoarece armata acestui stat nu este superioară armatei române, în ceea ce privește motorizarea și puterea de foc a unităților ei. România mai are însăși avantajul față de Ungaria că dispune de combustibil suficient pentru detașamentele motorizate. La urmă, ziarul declară că se poate presupune că „Linia Carol“ își va îndeplini scopul de a fi un dig în cazul unui conflict militar între România și Ungaria.

Războiul din Orient. Ziarele elvețiene ocupându-se de concentrările tot mai importante ale trupelor aliate din Orient, emit ipoteza unui războiu apropiat în aceste regiuni. Pierderea exploatărilor de petrol din Baku ar pune Rusia sovietică în fața imposi-

bilității de a continua un războiu total motorizat.

BIBLIOGRAFIE

A apărut Nr. 3 pe Martie 1940 al revistei „Viața Ilustrată“, de sub direcția P. S. episcop *Nicolae Colan*, cu următorul sumar:

Grigorie T. Marcu: Credință; Emil Zegreanu: În orașul fără bucurii (poezie); Petre Drăghici: Comemorarea lui Titu Maiorescu; Dr. G. Preda: Obligațiile femeii de astăzi; I. V. Spiridon: Abecedar și Biblia (poezii); Pr. Il. V. Felea: Paisie și Paisianismul; Eugenia Mureșanu: Doamna Eminescu; Pr. Ilie A. Donisă: Țărâna în pictura românească; Dr. E. Nicoară: Rolul elitelor în epoca Renașterii Naționale; Magda Fărcaș: Doisprezece (poezie); Nistor I. Chira: Noapte (poezie); Prof. Vasile Coman: Note pe marginea unei cărți; Ilie Mănițiu: Pe plaiuri de munte spre Călcescu; Iosif Bătiu și V. Mateiu: Cronică literară. Gr. T. M.: Cronică internă și externă. Viața veselă și numeroase ilustrații.

Nr. 1454/1940.

Convocare

Subsemnatul delegat de către Consiliul eparhial prin ordinul Nr. 7510 1939 cu conducerea actului pentru alegerea de protopop și paroh al Turzii, în conformitate cu dispozițiile regulamentului, prin aceasta convoc Consiliul protopopesesc și adunarea protopopească electorală a protopopiatului Turda, pe ziua de *Vineri, 29 Martie 1940* în Biserica ortodoxă din Turda, și anume:

1. Dimineața la ora 9 ședința Consiliului protopopesesc în cancelaria protopopească pentru stabilirea candidaților.
 2. La ora 10 liturghie cu invocarea Duhului sfânt în biserica centrală din Turda.
 3. La ora 11 adunarea protopopească pentru săvârșirea actului electoral în biserica centrală din Turda.
- Cluj, la 5 Martie 1940.

Dr. Sebastian Stanca
consilier eparhial.

Consiliul eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 1358/1940.

Circulară

Spre cunoștința tuturor organelor supuse Eparhiei noastre publicăm în copie circulara Nr. 466330/1940 a Oficiului central de licitații, înregistrată la Nr. 6277 din 9 Febr. 1940.

„Avem onoare a vă aduce la cunoștință că prin Jurnalul de ședință Nr. 2544 din 23 Ianuarie 1940, Onor. Consiliul Oficiului Central de Licitații în acord cu concluziunile Consiliului superior al avocaților publici din avizul Nr. 36 din 16 Ianuarie 1940, a dispus ca avantajul de 5% asupra ofertei celei mai avantajoase ce se acordă Societăților Cooperative la licitațiile publice pe baza art. 167 din legea pentru organizarea Cooperației din 6 Aprilie 1935, se aplică și la tratările prin bună învoială care se țin cu concurență scrisă sau verbală la care a participat și o cooperativă.

Astfel că pe viitor vă rugăm să binevoiiți a dispune aducerea la cunoștință organelor Dvs. în subordine și comisiunilor de licitații, pentru a ține seamă de acest privilegiu de 5% ce se acordă cooperativelor și la tra-

trările prin bună învoială cari intru-nesc o concurență scrisă sau verbală. Director, Ing. insp. gl. (ss) indescifrabil. Subdirector (ss) indescifrabil.“

Cluj, la 26 Februarie 1940.

Consiliul eparhial.

Nr. 7488/1940.

1—2

Concurs.

Pe baza ordinului Nr. 8493 din 12 Decembrie 1938, se publică concurs pentru întregirea postului de paroh în parohia de *cl. I Cristești*, protopopiatul Tg.-Murăș devenită vacantă prin pensionarea preotului *Stefan Stoicovici*, — cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Renașterea“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Locuință cu dependențele economice.
2. Sesiune parohială de 25 jug.
3. Venitele stolare obicinuite.
4. Salar dela Stat conform calificățiunii.

Cererile de concurs se vor înainta Ven. Consiliu Eparhial în termenul deschis.

Consiliul eparhial.

Nr. 142/1940 prot.

(7) 1—3

Concurs.

Se publică concurs pentru întregirea parohiei *Petrilaca* din proto-

popiatul Luduș, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea“.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat.
2. Casă parohială, dependențe gospodărești și 2 jug. grădină.
3. Sesiune parohială 20 jug. 1217 stj. patr. pământ bun.
4. Stolele obicinuite.

Concurenții își vor înainta cererile cu documentele convenite Veneratului Consiliu Eparhial și cu prealabila noastră încuviințare se vor putea prezenta în parohie spre a se face cunoscuți credincioșilor.

Luduș, la 23 Februarie 1940.

In înțelegere cu consiliul parohial din Petrilaca.

R. Popa, protopop.

Nr. 58/1940

(5) 2—2

Concurs.

Pentru întregirea parohiei *Mogoș-Mămăligani*, protopopiatul Lupșa, devenită vacantă prin transferare, să publică concurs cu termen de 15 zile, socotite dela prima publicare în „Renașterea“.

Preotul numit va beneficia de următoarele venituri:

1. Salar dela Stat conform calificăției.
2. Casă parohială nouă, cu dependențele necesare.
3. Sesiune parohială 4 jug. 974 stj. fânaț și cimitirul.
4. Câte 8 cupe grâu dela familiile cari au plug, câte 4 cupe dela familiile cu jumătate plug, și câte 2 cupe familiile fără plug.
5. Câte o zi de lucru dela fiecare familie.
6. Stolele obicinuite.

Candidații își vor înainta, în termenul fixat, cererea și actele regulamentare Veneratului Consiliu Eparhial, și cu permisul Prea Sfinției Sale să pot prezenta apoi în parohie, spre ai cunoaște enoriașii.

Baia-de-Arieș, la 16 Ian. 1940.

Oficiul protopopesesc în înțelegere cu consiliul parohial.

Vasile Șpan, protopop.

Nr. 200/1940.

(6) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei *Valea-Geogelului*, protopopiatul Lupșa, să publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea“.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salarul dela Stat conform pregătirii.
2. Stolele obicinuite în parohie.
3. Câte 1/2 litră grâu dela fiecare casă.
4. Usufructul cimitirului.
5. Lemnele de foc trebuincioase din pădurea comunei.

De locuință potrivită, până la clădirea caselor parohiale, se va îngriji consiliul parohial.

Concurenții își vor înainta cererea cu documentele de pregătire în termen legal Veneratului Consiliu, iar cu învoirea Prea Sfinției Sale și cu avizul oficiului protopopesesc să pot prezenta în parohie.

Baia-de-Arieș, la 17 Febr. 1940.

Oficiul protopopesesc Lupșa în înțelegere cu oficiul parohial din Valea-Geogelului.

Protopop, Vasile Șpan.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.